

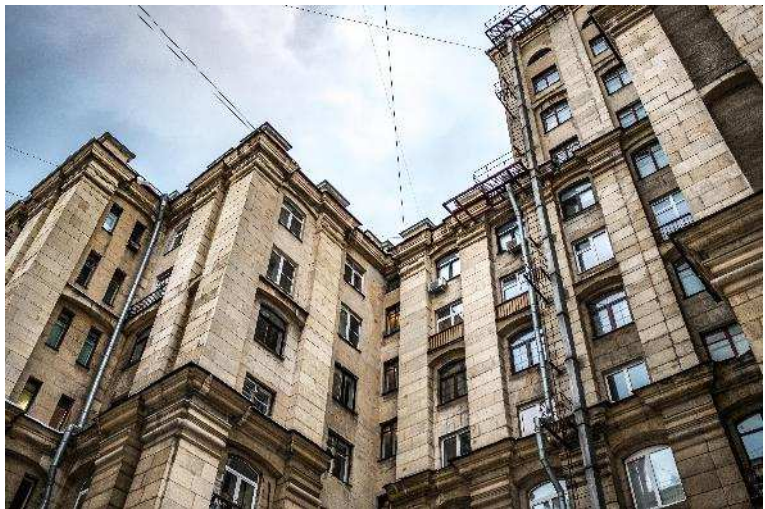
Prvé týždne na výskumnej stáži v Moskve

(Michal Korhel)

Projekt „Children Born of War: Past, Present and Future“ (CHIBOW) nie je klasickým medzinárodným výskumným projektom. Je to inovatívna vzdelávacia sieť Marie Curie-Skłodowskej, ktorej cieľom je podporovať novú generáciu výskumných pracovníkov v získavaní odborných znalostí, skúseností a medzinárodných kontaktov, čím sa zvyšuje možnosť uplatnenia doktorantov po ukončení ich štúdia. Túto úlohu plnia popri rôznych výcvikových kurzoch predovšetkým niekoľkomesačné výskumné stáže („secondments“) na partnerských inštitúciách projektu. Ja som pred niekoľkými týždňami začal svoje semestrálne pôsobenie na Ruskej štátnej univerzite humanitných vied (RGGU) v Moskve. V nasledujúcich riadkoch by som rád priblížil skúsenosti a zážitky z môjho doterajšieho moskovského pobytu.

RGGU vznikla na začiatku 90. rokov spojením Moskovskej univerzity A. L. Šanjavského (neskôr Vyššia stranická škola KSSZ) a Moskovského historicko-archívneho inštitútu. Dnes ju navštevuje približne 30.000 študentov. Moje pôsobenie na univerzite sa vzťahuje hlavne na katedru zahraničných teritoriálnych štúdií a zahraničnej politiky, s ktorou v rámci CHIBOW úzko spolupracujeme.

Exteriér jednej z budov RGGU reprezentujúca architektúru obdobia stalinizmu.

Stanica metra "Novoslobodskaja" - najbližšia k RGGU.

Moskva ako mesto mi nie je cudzia, keďže som tu pred niekoľkými rokmi absolvoval zahraničný štúdijný pobyt na Lomonosovovej univerzite a Nemeckom historickom inštitúte. Hneď po prilete ma síce mierne prekvapil dlhší „výsluch“ na colnej prepážke ohľadom účelu

môjho pobytu v hlavnom meste a k batožine som sa dostal medzi poslednými, no len čo som sa ocitol v metre, bolo to ako keby som sa nevracal po rokoch, ale len po niekoľkých dňoch. Moskovské metro so svojimi spektakulárnymi stanicami je, teda aspoň pre mňa, jedinečnou časovou schránkou. Ak si odmyslíte detektory pri vstupoch, novodobé turnikety a pár vymožeností posledných desaťročí, môžete sa ocitnúť priamo v Sovietskom zväze. Masy „pracujúcich“ presúvajúcich sa v stovkách v zladených automatizovaných pohyboch pod dohľadom všadeprítomnej polície pôsobia ešte aj dnes miestami až mierne antiutopicky. Na druhej strane tam má ale človek maximálny pocit bezpečia (ak samozrejme spĺňa určité výzorové predpoklady) a skoro všetky linky metra už dnes majú bezplatné Wi-Fi pripojene na internet.

Napriek znalosti mesta boli moje prvé týždne trochu hektickejšie. Bolo to hlavne kvôli sťahovaniu z internátu do prenajatého bytu, ale aj kvôli byrokratickým úkonom, ktoré je nutné na začiatku absolvovať a bez ktorých

sa ďalej nedá pohnúť. Aj keď sa prípravy a komunikácia s univerzitou začali už pred samotným pobytom, na

V múzeu súčasného umenia "Garage" v Parku Gorkého.

mieste je situácia trochu iná a veci je niekedy potrebné opakovať. V tomto prípade by som to ale nevidel ako vec osobnej zodpovednosti. Skôr je to fungovaním celého zbytočne komplikovaného systému, v ktorom každá kancelária zodpovedá za jeden úkon. Po dvoch týždňoch a návštevách viacerých kancelárií som už bol hrdým držiteľom všetkých potrebných dokumentov, vďaka ktorým môžem bezstarostne čeliť policajným kontrolám v meste. Miestny študentský preukaz mi však na rozdiel od toho zahraničného (medzinárodného) okrem iného umožňuje aj zľavnený vstup do múzeí, galérií a divadiel. Každý úradný papier, ktorý tu dostanem má zjavne svoje opodstatnenie, a väčšinu z nich by som mal aj stále nosiť so sebou.

Keď sa stereotyp stane realitou pri stanici metra „Oktjabskaja“.

Jedným zo spomínaných dokumentov bol aj sprievodný list do vojenského archívu. Ten je tu potrebný na to, aby mi bolo umožnené bádať v konkrétnom archíve. Okrem toho je potrebné mierne preformulovať tému, aby nepôsobila príliš kontroverzne. Hrdý na to ako dobre poznám mesto som si našiel, kde presne sa archív nachádza a vyrazil som. Žiaľ, v tom momente som si neuvedomil, že vojenských archívov môže byť v Moskve viacero. To, že sa ten správny „Ruský štátny vojenský archív“ nachádza na inom konci mesta, som zistil samozrejme až namieste vo vojensko-historickom archíve. Keď som sa opýtal strážnika na polohu druhého, toho správneho archívu, ten len mykol plecami. Namiesto odpovede som od neho dostal balíček cukríkov so slovami, aby som z toho nebol smutný. S novo nadobudnutou energiou sa mi ešte v ten istý deň podarilo doraziť aj do archívu, ktorý som

v skutočnosti potreboval. Zo začiatku som bol pravdupovediac trochu skeptický voči materiálom, ktoré by som tam mohol nájsť k česko-nemeckým vzťahom. To som ale zabudol na dokumenty, ktoré boli z Nemecka po vojne prevezené do Sovietskeho zväzu ako súčasť vojnovnej koristi. Archivári sú tu ku mne tiež zatiaľ veľmi ústretový a štúdium v miestnych archívoch teda vyzerá nádejne. Dúfam, že to takto pôjde aj ďalej.

Okrem bádania a spracovávania prameňov v kancelárii na 11. poschodí s celkom milým výhľadom budem viesť seminár pre študentov univerzity. Na príklade môjho vlastného výskumu sa im pokúsim sprostredkovať prípravu, priebeh a prezentáciu výskumu v humanitných vedách. Historik čerpajúci informácie prevažne

Výhľad z kancelárie.

z literatúry ohľadom sociálnych vied prednášajúci študentom teritoriálnych štúdií – už teraz sa teším na zaujímavú diskusiu. Teda samozrejme ak budú študenti ochotní so mnou diskutovať. Prísť tam musia, keďže to majú povinné ;-)

Ako je možné vidieť, nudiť sa tu určite nebudem. Čakajú ma zaujímavé mesiace plné nových zážitkov, skúseností a výziev. A ešte si aj precvičím ruštinu a môžem tráviť voľný čas blúdením po Moskve. Celkom sa na to všetko teším!

Viac o projekte „Children Born of War“ sa môžete dozvedieť na www.chibow.org alebo na facebooku @ChildrenBornofWar.